

Försättsblad/Rättningsprotokoll för Laboration i TSKS10, VT2015

LiU-ID, personnummer och namn: _____

Datum och signatur, första inlämning: _____

Datum och signatur, komplettering: _____

	Första inlämning		Komplettering	
	Ja	Nej	Ja	Nej
f_c korrekt identifierad				
$\tau_2 - \tau_1$ korrekt identifierad				
Ordspråken korrekt identifierade				
Slutsatser och svar framgår tydligt				
Programkod är bifogad				
Resultatet är reproducerbart utifrån rapporten				
Rapporten uppfyller formkraven (10pt typsnitt, max. två sidor, stavning korrekt, typsättning proper)				
Språket är genomarbetat, texten är lätt att följa, läsa och förstå samt adekvat terminologi används				
Det teoretiska resonemanget stämmer				
Väldefinierad eller vedertagen notation har använts				
Alla figurer korrekt ritade och tydliga, alla axlar är graderade och har enheter (när tillämpligt)				
Urkund OK				
Sammantagen bedömning: rapporten godkänd				

Kommentarer på första inlämningen:

Datum och signatur av lärare som bedömt rapporten: _____

Kommentarer på kompletteringen:

Datum och signatur av lärare som bedömt rapporten: _____

Laborationsrapport i TSKS10 *Signaler, Information och Kommunikation*

Herman Lundkvist
herlu184, 930911-2770

7 maj 2015

1 Inledning

Denna rapport beskriver en lösningsgång för en laborationsuppgift som gavs i kursen *TSKS10* vårtterminen 2015 på Tekniska högskolan vid Linköpings universitet.

Uppgiften gick ut på att extrahera en specifik I/Q-modulerad signal från en signal som sändes över en kanal och som innehöll flera I/Q-modulerade signaler. Den sända signalen, $x(t)$, gas av:

$$x(t) = x_i(t) \cos(2\pi f_c t) - x_q(t) \sin(2\pi f_c t) + z(t) \quad (1)$$

där $z(t)$ betecknar summan av de ointressanta signalerna.

Den eftersökta signalen hade några kända egenskaper. Dels hade signalen en bärfrekvens f_c , som var en multipel av 19 Khz. Dels bestod x_i - respektive x_q -signalerna av tre olika delar som för vardera signal innehöll: en melodi, ett ordspråk och vitt brus. Melodierna och ordspråket skiljde sig åt i innehåll och längd mellan x_i och x_q .

Signalen som mottogs från kanalen, y , såg på grund av eko effekter ut på följande vis:

$$y(t) = x(t - \tau_1) + 0,9x(t - \tau_2) \quad (2)$$

där τ_1 och τ_2 är två tidskonstanter.

För att kunna utföra beräkningar med hjälp av dator, användes en samplad variant av y . Den samplade signalen, $\hat{y}[n]$, erhöles genom att först filtrera y med ett idealt lågpassfilter och sedan sampla resultatet med frekvensen 400 kHz. Den slutgiltiga signalen sparades sedan i wav format.

De uppgifter som skulle lösas var:

1. att bestämma f_c ;
2. att bestämma tidsfördröjningen $\tau_1 - \tau_2$, under förutsättningen att $\tau_2 > \tau_1$;
3. att identifiera ordspråket.

2 Metod

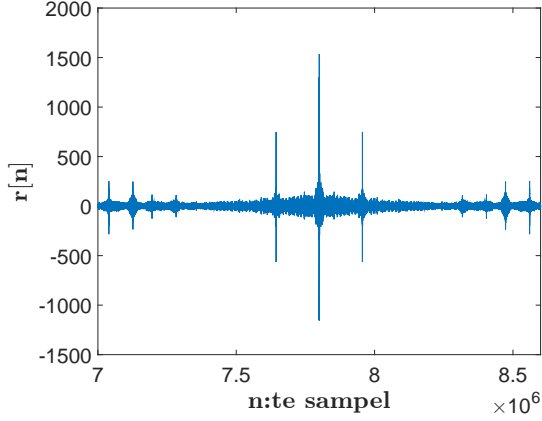
För att lösa uppgifterna, användes ett Matlab-skript som laddade in wav-filen, och utförde ett antal beräkningar.

2.1 Filtrering av eko

Det första som gjordes var att bestämma $\tau_1 - \tau_2$, för att därmed kunna filtrera bort ekot från $\hat{y}[n]$. Detta gjordes genom att studera korrelationen av den mottagna signalen med sig själv:

$$\begin{aligned} r(\tau) &= \int_{-\infty}^{\infty} y(t)y(t+\tau) dt \\ &= \int_{-\infty}^{\infty} (x(t-\tau_1) + 0,9x(t-\tau_2))(x(t-\tau_1+\tau) + 0,9x(t-\tau_2+\tau)) dt \\ &\quad \vdots \\ &= 1,86 \{x(t) * x(-t)\}(\tau) + 0,9 \{x(-t) * x(t+\tau_1-\tau_2)\}(\tau) \\ &\quad + 0,9 \{x(-t) * x(t+\tau_2-\tau_1)\}(\tau) \quad (3) \end{aligned}$$

Här utnyttjades att integralen hade $\pm\infty$ som integrationsgränser, vilket gjorde att integralens värde ej påverkades om integranden tidsförskjöts med τ_1 .

Figur 1: Korrelationen $r[n]$

Från (3) kan man dra slutsatsen att $r(\tau)$ innehåller tre kraftiga pikar: en stor pik mitt emellan två mindre pikar på avstånden $\pm(\tau_2 - \tau_1)$ från den större. Dessa pikar uppstår de båda komponenterna i respektive faltung överlappar som mest. Ett liknade resonemang kan göras för den diskreta $\hat{y}[n]$.

Korrelationen av $\hat{y}[n]$ plottades, se figur 1, och utifrån denna beräknades $\tau_2 - \tau_1$ genom att först beräkna n_Δ , antalet sampel mellan den mittre och den högra av ovan nämnda pikar. Detta räknades sedan om till en tidsdifferens genom att multiplicera resultatet sampeltiden.

Tidsdifferensen användes sedan för att filtrera ut ekot. Detta gjordes i tidsdomänen genom att gå igenom varje sampelvärde från n_Δ till det sista, och för varje sampelvärde, n_i sätta

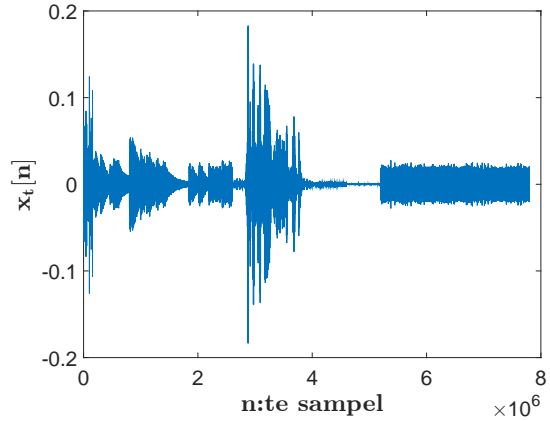
$$x[n_i] := x[n_i] - 0,9x[n_i - n_\Delta] \quad (4)$$

där $x[n] := \hat{y}[n]$ från början.

Operationen (4) fungerar, eftersom att (om man bortser från noll-värden i början av signalen som ej påverkar resultatet) ekot börjar n_Δ sampel efter själva signalen; det finns alltså ett fönster av n_Δ sampel i början av signalen som saknar eko. Genom att värden från detta fönster subtraheras från värden n_Δ samples senare, kancelleras ekot. Eftersom att man

tilldelar x det ekofria värdet samtidigt som det används i uträkningen, flyttar man detta fönster framför sig tills man nått slutet av signalen.

2.2 Bestämning av f_c

Figur 2: den sökta signalen $x_t[n]$

Genom att plotta $Y[F]$, den diskreta fouriertransformen av $\hat{y}[n]$, kunde tre tydliga frekvensband med centra kring sampelnummer, som motsvarade multiplar av 19 Khz, observeras. Dessa undersöktes var för sig i tidsdomänen, för att hitta nyttosignalen $x_t[n]$ (dvs $x[n] - z[n]$). Undersökningen bestod i att bandpassfiltrera relevant band och inverstransformera. Ett av dessa band hade ett utseende i tidsdomänen, som stämde väl överens med det som gavs i uppgiften; den hade tre distinkta områden, där det sista området påminnde om vitt brus, se 2. Frekvensvärdet i centrum för frekvensbandet hos detta område noterades, och antogs vara f_c .

2.3 Identifiering av ordspråken

För att identifiera ordspråket genomfördes en I/Q-demodulering av $x[n]$, enligt:

$$\begin{aligned}x_i[n] &= \mathcal{H}_{B/2}^{LP}\{2x[n]\cos[2\pi f_c n]\} \\x_q[n] &= \mathcal{H}_{B/2}^{LP}\{-2x[n]\sin[2\pi f_c n]\}\end{aligned}\quad (5)$$

där B valdes till ett värde som var tillräckligt stort för att rymma en majoritet av signalenergin.

Det uppstod dock ett problem i och med att $x[n]$ innehöll en tidsförskjutning n_{τ_1} , vilket medförde att de komponenter man fick ut från (5) innehöll linjärkombinationer av $x_i[n]$ och $x_q[n]$. Detta kan inses genom att sätta $n := n - n_{\tau_1}$ i (5) och använda subtraktionsatsen för sinus och cosinus.

Eftersom att det inte fanns något enkelt sätt att bestämma n_{τ_1} , togs denna fram genom att experimentera med olika värden mellan 0 och 2π . Efter att några värden provats kunde man dra slutsatsen att en av melodierna var kortare än den andra och följdes av några sekunders tystnad. Värdet på n_{τ_1} finjusterades därför tills överhörningen från den andra signalen var minimal under denna period av tystnad.

Sist av allt nedsamplades x_i respektive x_q med en faktor 10 och spelades upp varpå ordspråken kunde höras.

3 Resultat

Laborationen gav följande resultat:

1. Bärfrekvensen f_c var 152 KHz.
2. Tidsdifferensen $\tau_2 - \tau_1$ var 0.39 s.
3. Ordspråken löd dels "inget ont som inte har något gott med sig", dels "väck inte den björn som sover".

Min Matlab-kod:

```
%%Initialize
N = 7.8*10^6;
[y,Fs] = wavread('signal-herlu184.wav');
f = Fs*linspace(0,1/2,N/2);
t = 0:1/Fs:(N-1)*1/Fs;

%%
% Determine the tau2-tau1 by studying the
% correlation of y with itself. The Peak
% values are derived from the plot in
% this section
%
y_c = xcorr(y, y);
plot(y_c);

lpeak = 7.644*10^6;
mpeak = 7.800*10^6;
rpeak = 7.956*10^6;

%tau2 - tau1 in # of samples
n_delta = rpeak-mpeak;
tau_diff = n_delta*1/Fs;

%%
% Filter out echo in the time domain.
% x is the signal with the echo removed
%
x = y;
for i = n_delta+1:length(x)
    x(i) = x(i) - 0.9*x(i-n_delta);
end

x_c1 = xcorr(x, x);
%The correlation shows that the left and
%right peaks have been removed
plot(x_c1)

%%
% Determine fc
X = fft(x);
%The plot shows three distinct bands at
%frequencies with multiples of 19 kHz
plot(f, abs(X(1:end/2)))
```

```
%Filtering out each band and inverse
%transforming it shows that the
%highest band matches the signal
%description (three distinctive parts,
%the last one being white noise)
ze = zeros(1, N);
X_target1 = ze;
X_target2 = ze;
X_target3 = ze;
X_target1(0.2/2*N/2:0.6/2*N/2) =
X(0.2/2*N/2:0.6/2*N/2);
X_target2(0.7/2*N/2:1.1/2*N/2) =
X(0.7/2*N/2:1.1/2*N/2);
X_target3(1.3/2*N/2:1.7/2*N/2) =
X(1.3/2*N/2:1.7/2*N/2);
X_target = X_target3;
x_target = ifft(X_target, 'symmetric');

plot(x_target)

%fc i determined by looking at the
%centrum of the heighest band of X
fc = 152*10^3;

%%
% Demodulate
%
% The delay of x(t) results in a phase
% shift in the xi, and xq components.
% This value lies somewhere between
% zero and pi/2. The phase shift below
% was derived by testing different
% values until the message could be heard.
%
phase_shift = 0.8;
xi_mixer = cos(2*pi*fc*t+phase_shift);
xq_mixer = sin(2*pi*fc*t+phase_shift);
xi_ = 2*xi_mixer.*x_target;
xq_ = -2*xq_mixer.*x_target;
Xi_ = fft( xi_ );
Xq_ = fft( xq_ );

%lowpass filter
Xi = zeros(1,N);
Xq = zeros(1,N);
Xi(1:0.4/2*N/2) = Xi_(1:0.4/2*N/2);
```

```

Xq(1:0.4/2*N/2) = Xq_(1:0.4/2*N/2);
xi = ifft(Xi, 'symmetric');
xq = ifft(Xq, 'symmetric');

plot(f, abs(Xq(1:end/2)));

Fs_ = Fs/10

soundsc(xi(1:20:end), Fs/20)
pause
soundsc(xq(1:20:end), Fs/20)

%Xi "Inget ont som inte har något gott med
%sig."
%Xq "Väck inte den björn som sover."

```